

למרבה הקצוצר

ספריהם של יורם נסלבסקי וסיון שיקנאג'י מאגדים סיפורים קצוצרים מהסוג הסוריאליסטי והאבסורדי. בעוד הראשון מצליח ליצור פרוזה צנועה ואינטליגנטית, השנייה בוראת עולמות גדולים אך מתקשה לאכלס אותם

בצד השני של הוירה – ספרו של יורם נסלבסקי. קי. העטיפה חומה כמו מחברת בית ספר מבוישת. בפינה למטה מתחבא שם הספר: "איש על ספסל". לא פעמיים אינסוף – רק איש על ספסל. נסלבסקי אינו מספר על עצמו דבר, הוא רק מצייין שחלק מה סיפורים קבוצת פורסמו בעבר בכתב העת "מטעם" ובמוסף "תרבות וספרות" של "הארץ". גיגול קצר מעלה שנסלבסקי יליד 1972 – מבוגר כבעשור משיקנאג'י – ומבהיל להיווכח עד כמה השתנה האקלים הרוחני שלנו בתוך עשור: שיקנאג'י למ דה כתיבה במגוון, נסלבסקי למד פיזיקה ופילוסופיה באוניברסיטה. כתיבה הוא למד לבד. שיקנאג'י לה "תקלה", אבל אפשר היה להחליפה ב"גאולה":

גישה כמעט-מדעית למעבדתו הסמנטית. לכן השיבושים הפנטסטיים המניעים את סיפוריו הם טריוויאליים – ואילו השלכותיהם עמוקות. במחזור הסיפורים "אנומליה", שפותח את הקובץ, חיות נמלטות מגן החיות – ודי בכך כדי להביא את המ ספר להוות שהוא בקרבת אריות: "אני מדמה עצמי שרוע על הדשא, תחת עץ, וסניכך, רובצים במגור חז, אריות כבדים ומוכי חום. לרגע אני מתפלא על שאינם חשים בורותי ואינם מוטרדים ממנה, אך כהרף עין מתחוויר לי כי בשל תקלה כלשהי הם רואים בי אריה כמותם". הסופר משתמש במ לה "תקלה", אבל אפשר היה להחליפה ב"גאולה":

גישתו כמעט-מדעית למעבדתו הסמנטית. לכן השיבושים הפנטסטיים המניעים את סיפוריו הם טריוויאליים – ואילו השלכותיהם עמוקות. במחזור הסיפורים "אנומליה", שפותח את הקובץ, חיות נמלטות מגן החיות – ודי בכך כדי להביא את המ ספר להוות שהוא בקרבת אריות: "אני מדמה עצמי שרוע על הדשא, תחת עץ, וסניכך, רובצים במגור חז, אריות כבדים ומוכי חום. לרגע אני מתפלא על שאינם חשים בורותי ואינם מוטרדים ממנה, אך כהרף עין מתחוויר לי כי בשל תקלה כלשהי הם רואים בי אריה כמותם". הסופר משתמש במ לה "תקלה", אבל אפשר היה להחליפה ב"גאולה":

תופעה אנתרופולוגית מרתקת שיש לתת עליה את הדעת: בספריות של אנשים "מדעיים" (למה?) – על הספקטרום הרחב שבין רחניקים (במלעיל) להיפסטרטים (במחילה) – תמיד אפשר למצוא את "הערים הסמויות מן העין" של קאלווינו, את "גן השבילים המתפצ" לים" לבורחס, את "רופא כפרי" לקפקא, אחד רוברט ואלור ושניים יואל הופמן. ואין כוונתי לשפוט כאן את ערכם של הכותבים או הקוראים הללו, אלא להצביע על קשר מסוים בין אובדן דרך ופשר לסיפורים קצוצרים מהסוג הסוריאליסטי והאבסורדי. לצד מדריכי אושר למי ניהם, אך בניגוד גמור לדידקטיות שלהם, האדם המחפש מוצא ערך דווקא במכתמים סתומים או מעגליים.

ביקורת זו מושיאה שני קובצי סיפורים כאלה, אבל עניינה אחד: פרימתם של חוטים ועיריית רשר ליים מחיי היום-יום כאמצעי להתבוננות מעמיקה

סוגה: פרוזה
קהל יעד: חובבי ספרות בוק
מדף: ליד סיפורים של יואל הופמן ורוברט ואלור
לסיכום: ספר עם סנסציה במוטב אך מיטיב לפקק אותו לגורמים

יותר במארג המציאות – שנהפך לסבוך מדי, פקע תי להפליא ונפיץ להחריד לכל התמודדות חזיתית ומקיפה. כך, העשור הבא עלינו לרעה מוכיר מאוד בתנאי הרוחניים את שנות ה-20 של המאה שעבר, רה, שמוטטה את הרוחן הריאליסטי לטובת פרג מנטים וגיבורים פרגמנטריים. קשה לכתוב עלילה כשאנחנו לא מכינים את עלילותינו; בלתי אפשרי לתאר דמות כשאנחנו לא מכינים את עצמנו ולא מאמינים לזולתנו; ואבסורד להיצמד למציאות כשאנחנו אפילו לא מסכימים בינינו ובין עצמנו על העובדות.

שני הספרים שלפנינו מנסים אפוא לצקת צורה בענן, כל אחד לפי דרכו. ספרה של סיון שיקנאג'י צועק בצוהב ורחני. במרכז העטיפה, באותיות ענק סגולות, מופיע שם הספר: "88", או פעמיים אינ סוף. על הש הפנימי מופיעים פרטים ביוגרפיים על המחברת: היא סופרת, משוררת ותסריטאית. היא רק ילידת 1983 וזהו כבר ספרה החמישי. היא זכתה בפרסים, במלגות ובתחרויות. למעשה, גם הספר שלפנינו נולד בעקבות זכירתה בתחרות בינ לאומית לפלאש פיקשן (סיפורת בוק). ואיני מצייין את כל הפרטים האלה לגנותה. שיקנאג'י היא בת גילי. מן הסתם, גם היא נאלצת להמציא את עצמה מחדש ללא הרף במטרה לשרוד, כלכלית ונפשית. היא נאלצת לגדוש את קורות חייה כדיוק מפי ני שכבר אין למי לשלוח, אין מה לעשות וממילא אין משמעות לפרטים באנדרלמוסיה הכללית. כך, 88 אינו רק מספר הסיפורים בקובץ, אלא גם מספר פר המלים בכל סיפור. למה? אולי כי 88 הוא מספר הקלירים בפסנתר. ואולי סתם ככה. שיהיה משהו מוגדר ויציב, שתהיה מסגרת.

סוגה: פרוזה
קהל יעד: חובבי ספרות בוק
מדף: ליד סיפורים של אונגר קרוז ואלנס אפשטיין
לסיכום: ספר עם עליונות מזוהרת שאינו מספק וחובנות מורשימות על טבע האדם

איש על ספסל יורם נסלבסקי עורכת: אסתר דותן. הוצאת פיתום, 57 עמודים, 68 שקלים

88 סיון שיקנאג'י הוצאת לוקוס, 192 עמודים, 69 שקלים

שמורת איוור לניצח בג'וז'ווסטוז, דרום אפריקה, 2010. צילום: Denis Farrell / AP

אם היה מופיע דוב, או באמת היה מה לצרות, כי צרחות מברחות דובים, אבל פיל בורח מסוכן יותר מפיל מרחרח. אחר כך כולם רצו כאילו הפיל הוא גו מדמיע, חוץ מהאחמ"שית שגם ככה דמעה בשי רותים בגלל יום קשה".

הענתק המבט שחקר את הופעת הפיל בבית הקפה לאחמ"שית היא Whataboutism ספרו תי, בהחלט, אבל גם אמונה יוקדת, שאינה מוסכרת ואינה מוצדקת, בסדר הפנימי של העולם. אני הייתי רוצה להשתהות רגע עם יושבי בית הקפה, עם הת נהגותם ומחשבותיהם ביחס להפתעת הפיל, דר כם להכין טוב יותר את התנהגותי ואת מחשבותי כעודי מטייל עם פילי השמים. אבל שיקנאג'י מס תפקת בתוכנה כמעט מעוררת השראה בבנאליות שלה: קשיי האחמ"שית הביאו להופעת הפיל ולה ברחת הלקוחות, כבחינת פיל לבן רגשי.

"התכונות אינה ערובה להארה", נכתב על גב הספר של נסלבסקי, וזאת ההערה העיקרית לשיקנאג'י – ואולי לכולנו, לכל המתכוננים בא שר הם. הניסיון – אמיץ ויצירתי ככל שיהיה – לעולם אינו תנאי מספיק, לא לחיים ולא לספרות. נסלבסקי מצליח ליצור פרוזה אלגנטית ואינטלי גנטית בדיוק משום שהוא מסתפק כמועט ומפרק את המועט הזה לגורמים. שיקנאג'י בוראת עולמות מדהימים (וזאת המלה: "מדהים"), אבל מבלי שתדע כמה או במי לאכלס אותם. ■

צילום: Denis Farrell / AP